

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate sprejema upravništvo v Katoli. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedeje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrti : 6,50 —
mesec : 2,20 —

V upravništvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrti : 5 —
mesec : 1,70 —

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 65.

V Ljubljani, v sredo 20. marca 1901.

Letnik XXIX.

„Napredni slovenski poslanci in hrvatsko-slovenski klub.“

Pod tem naslovom je prinesel zadnji »Narod« članek, ki zasluži našo pozornost. Kratko izraža sledeče misli:

1. »Vrhbosna« in »Kruna« ostro očitata hrvaškimi poslancem-duhovnikom, da so se zvezali s slovenskimi liberalci.

2. Liberalci ne opustijo radi te zveze boja proti katoličanstvu in — »so vstopili v ta klub s pogojem, da jim ni treba zatajevati svojih načel«.

3. »Če se hoče, da se hrvatsko-slovenski klub ohrani, potem morajo vse v njem združene stranke računati z načelnim stališčem slovenskih naprednih poslancev.« To je pač jasno povedano: Liberalci hočejo poslance, ki so se »bona fide« zaradi »sloge« z njimi združili, zlorabiti za svoje strankarsko-liberalne namene, in zaradi »sloge« prav nič ne odnehujejo od onega divjega boja, ki nas razdva.

4. »Narod« priznava: »Občutek imamo, da ni popolnoma nemogoče, da se na ta način sčasoma omake stališče hrvatsko-slovenskemu klubu.« To je isti »občutek«, ki smo ga mi imeli takoj iz početka, ko so od katoliškega ljudstva izvoljeni poslanci se zvezali z liberalci.

Mi smo veseli, kadar čujemo odkrito pošteno besedo, bodisi od kogarkoli. Upamo, da bodo tudi gospodje poslanci v hrvatsko-slovenskem klubu, ki niso »Narodovci«, znali presoditi, kdo je bil poštenjši, ali dr. Tavčar, ko je podpisal krščanski program, ali pa Malovrh, urednik »Slov. Naroda«, ki je k temu vzkliknil: »To je škandal!«

Poslanci v hrvatsko-slovenskem klubu imajo pač vzroka dovolj, premišljati, ali jim kaže še nadalje gojiti vzajemnost z liberalci ali ne.

Gospod dr. Ploj je v državnem zboru pokazal očitno, da on nasprotuje grdi gonji proti katoliški cerkvi, in zato mu mora biti pač težko, biti v klubovi zvezi z možmi, kateri isto gonjo z istimi sredstvi uganjajo doma. V svojem govoru o vojaštvu se je dr. Ploj dotaknil tudi gospodarskih vprašanj, in veseli smo bili, da je naglašal iste misli, ki jih gojimo mi s svojo ljudsko organizacijo. Kako more biti torej on združen z ljudmi, kateri ravno ta načela kruto pobijajo?

»Narod« piše popolnoma v smislu Schönererja in Eisenkolba, da se mora uvesti »kancelparagraf«, s katerim se naj duhovščini zamaše usta. Gospodje Spindić, Perić in Biankini! Odgovorite nam vendar, ali morete Vi soglašati s temi ljudmi? Kaj bi bilo z Vašim hrvatskim narodom v Dalmaciji in v Primorju, ako bi se to uveljavilo? Kdo bi vodil Vaše ljudstvo, kdo bi mu še mogel povedati resnico, ako se tako zatre s kruto silo oni, ki edini ima srce za Vaše ljudstvo? Gospod Spindić, berite vendar »Rodoljuba« in »Učit. Tovariša«, in videli boste, da ravno tako, kakor proti nam, se ruje v Istri tudi že proti onim, ki so Vas poslali na Dunaj — rujejo pa oni, na katerih Vi javno stojite!

Jasno je, da te razmere ne morejo dolgo vladati. Isti proces, ki se je pri nas tako ostro razvil v zadnjih letih, šel bode svojo pot tudi v drugih pokrajinah. Kakor so Nemci razdeljeni v krščanske in protikršćanske stranke, tako je tudi pri nas. Mi

tega nismo krivi, ampak oni, ki so zanesli med nas ta boj in nas prisilili, da branimo proti njim pravice vere in ljudstva. In to bo razdrlo tudi hrvatsko-slovenski klub. Oni poslanci, ki stoje še na pozitivno katoliškem stališču, bodo ravno tako prisiljeni nastopiti proti liberalcem, kakor mi — in tedaj smo z njimi edini.

Ne preiskujemo, kako je »Narod« prišel do »občutka«, da jugoslovanski klub ne bo mogel več tako dalje obstajati. Kaj se godi v klubu za kulisami, v to se ne vti-kamo, ker nečemo biti indiskretni, a to vemo, da med volivci vre, in da se utegne zlasti na Štajerskem ljudska volja kazati na javnih shodih.

Državni zbor.

Dunaj, 19. sušca.

Državna žganjarina.

Včeraj, danes in jutri zborujejo razni odseki. Posebnega pomena so sedaj razprave in pogajanja v železniškem odseku in v odseku za državno žganjarino. Kakor znano, je že lani vlada predložila deželnim zborom načrt zakona, po katerem naj bi se dežele odpovedale samostojni deželni nakladi na žgane opojne pijače; država pa bi zvišala svojo dosedanje žganjarino za 20 h od vsakega litra špirta. Ta znesek povišane državne žganjarine, ki ga vlada proračuna na 19.200.000 kron, bi se porazdelil med posamezne dežele po razmerju konsuma, da si zboljšajo svoje deželne finance. Tako bi Češka dobila od proračunjenih 19.200.000 kron 3.793.749 kron; Galicija 5.716.961 kron itd. One dežele torej, ki doslej niso pobirale deželne naklade ali pa v jako nizki meri, bi imele po tem zakonu velik dobiček. Nasprotno pa bi se Kranjska, Štajerska in Koroška morale odpovedati vsakemu dobičku, torej tudi zboljševanju svojih deželnih financ, ker so že doslej pobirale višjo deželno naklado, nego jo določa nameravani državni zakon. Vlada pa naglašava v svojem utemeljevanju, da imenovane tri dežele ne smejo imeti zgube za svoje finance, in predlaga, naj se jim od skupnega dohodka dovoli vsako leto, torej do konca l. 1909, toliko odškodnine, da se pokrije primanjkljaj.

Tako je kranjska dežela leta 1899 imela od deželne naklade na žganju čistega dohodka 868.861 K. Po razmerju konsuma pa bi Kranjska dobila od zvišane državne žganjarine v skupnem znesku 19.200.000 K le 323.543 K; ostalih 545.318 K pa naj bi se deželi izplačalo iz skupne državne žganjarine. Koroška ima na leto od žganja dohodka 580.000 kron; po konsumu bi v smislu novega zakona dobivala 513.872 K, torej bi jej država doplačala na leto 66.218 kron. Štajerska ima od deželne naklade na žganje 900.000 K dohodka. Po razmerju konsuma bi imela pravico le do 659.097 K, ostalih 240.901 K bi jej doplačevala država.

Že včeraj so v odseku nekateri govorniki naglašali, da dobijo Kranjska, Koroška in Štajerska nekako darilo od države na troške drugih dežel. Toda to ni istina. Res je sicer, da bi bili n. pr. na Kranjskem, ako obvelja vladni načrt, sploh davki od žganja nižji za 40 h od litra špirta. Toda kdo bi imel od tega dobiček? Prebivalstvo v obče ne, ampak prekupci. To jenaglašal sam finančni minister. In če je žganje ceneje, skoraj gotovo bi se še pomnožilo žganjepitje. Torej bi prebivalstvo v obče v

gospodarskem oziru ne bilo na boljšem, v moralnem oziru pa še na slabšem.

Ako pa presojamo to vprašanje s stališča deželne blagajne, ima dežela kranjska gotovo zgubo. In s tega stališča moramo z ozirom na žalostne finance in vedno večje zapreke naše dežele motriti to vprašanje.

Vladni načrt jemlje za podlago razdelitve višjega državnega dohodka na posamezne dežele za Kranjsko čisti dohodek iz l. 1899, ki je znašal 868.861 K. In ta čisti dohodek naj bi veljal za vsako dobo, torej od 1. septembra 1901 do konca 1909. Že po tem računu zgubi Kranjska na leto 13.312 K, ker je lani (1900) čisti donesek od žganja znašal 882.171 kron. To pa velja, ako se konsum ne pomnoži.

Žal, da se žganjepitje vedno le širi. Torej bode država dobivala večje dohodke in deželam dajala višje podpore, le Kranjska, Štajerska in Koroška bi po zakonu ne dobivale večje odškodnine za samostojno deželno naklado. Ako bi n. pr. zvišana državna žganjarina znašala 300.000, skupaj torej 19.500.000 kron, bi bila Kranjska na slabšem v enem letu za 13.573, ali do konca l. 1909 za 113.108 kron. Ako narašče zvišana drž. žganjarina na 20 milijonov kron, kar je gotovo, bi bila Kranjska na leto na škodi za 36.199, ali do konca l. 1909 za 301.658. Isto razmerje velja za Štajersko in Koroško. Novi zakon bi torej za te tri dežele ne zboljšal deželnih financ, temveč jim še škodoval. In to ni pravično.

Po vladnem izkazu so imele sedaj vse avstrijske dežele od žganja čistega dohodka 3.905.650 kron. Od te svote pa odpade na Kranjsko, Štajersko in Koroško 2.348.861, in na vse druge samo 1.556.789 kron. Torej bi imele ostale dežele čistega dobička 15.294.350 kron, dočim bi bile Kranjska, Štajerska in Koroška na slabšem, in sicer za 36.692 kron na leto, ako se pomnoži državna žganjarina na 19.500.000 kron, in za 97.859 kron, ako se pomnoži na 20 milijonov. In to bodi sanacija deželnih financ za Kranjsko, Štajersko in Koroško?

To je sinoči posl. dr. Žitnik dokazoval v odseku povodom glavne razprave o povišanju državne žganjarine. Naznanil je, da hoče jutri v nadrobni razpravi predlagati dotično premembo zakonskega načrta, da se za Kranjsko vzame za podlago računov čisti dohodek iz minulega leta v znesku 882.173 kron, torej več 13.312 kron, in da je Kranjska deležna tudi višjih dohodkov po razmerju letnega konsuma.

V tem smislu sta govorila tudi dr. Lemisch za Koroško in dr. pl. Derschatta za Štajersko.

Upanja pa ni mnogo, da bi prodrli s to zahtevo, ker se poslanci drugih dežel pulijo za vsak vinar. Ako se za Kranjsko vsaj porazdelitveni znesek od 868.861 kron ne zviša na 882.173 kron, potem vsi kranjski poslanci najboljšo storé, da glasujejo proti zakonu. Kranjska dežela ima na podlagi deželnega zakona z dne 5. avgusta 1887 dež. zak. št. 24 pravico do samostojne deželne naklade na žganje, in ta deželni zakon more razveljaviti le deželni zbor.

V odseku so nekateri nasprotni govorniki naglašali, da bode deželna režija mnogo cenejša, ako odpade samostojna deželna naklada. Tu to ne velja, ali vsaj v jako neznatni meri. Tako ima n. pr. kranjska dežela sedaj, ako se ne motim, v svoji službi

120 dacarjev. Ako tudi odpade samostojna deželna naklada na žgane opojne pijače, morala bode Kranjska obdržati vsaj še 80 dacarjev za pobiranje naklade na pivo, ki donasa deželi le okroglih 150.000 kron na leto, in za državno užitnino od mesa in vina v zakupu. Torej se troški režije dosti ne zmanjšajo. Vprašanje pa je tudi, kam naj gre 40 dacarjev, oziroma toliko družin, ako jih država ne prevzame v svojo službo?

V odseku so mnogi govorniki, osobito Steiner, pozivljali vlado, da čim prej predloži načrt zakona proti pijančevanju, ki je prava kuga za prebivalstvo in težka mora za dežele, katerim od leta do leta naraščajo troški za norišnice in bolnice.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. marca.

Investicijska predloga in Čehi.

Vsled povoljnega izida dogovorov mej vlado in zastopniki češke državnozbornske delegacije češki klub ne bo obstruiral vladne investicijske predloge, katere rešitev bo dokaj koristila južnemu delu avstrijskih kronovin. Čehi, ki so izpočetka na vso moč nasprotovali drugi železniški zvezi Dunaja s Trstom, za to gre v prvi vrsti v sedanjih predlogi, se se sedaj udali, ker se je vlada izjavila voljno ustreči njih zahtevi glede uravnave in kanalizovanja glavnih rek na Češkem in Moravskem. Sicer bo druga žel. zveza kolikor toliko koristila tudi Čehom, a sami nočejo o tem ničesar čuti, dokler ni zadostno poskrbljeno za plovbo na Labi in Vltavi. S to priporočitvijo je češka delegacija zadovoljila sicer vs kdar nezadovoljne »Nar. Liste«, ki odobrujejo taktiko češkega kluba in dokazujejo vladi, da je s tem, da je pritrdila češki zahtevi, storila uslugo Avstriji in izpolnila dolžnost napram monarhiji. Tega gospodarskega postulata torej nikakor ni smatrati za milost ali koncesijo napram Čehom. Seveda morajo pa češki poslanci vladi in Nemcem i nadalje dokazovati, da ne bo odstranjen Damoklejev meč, dokler češki narod ne dobi tudi svojih narodnih in političkih pravic.

Kvotni deputaciji

se snideta, kakor poročajo ogerski listi, že tekom velikonočnih počitnic na Dunaju, da pričneta zopet ustne dogovore. Ogerska poslanska zbornica izvoli danes svojih deset članov, devet liberalcev in jednega iz srede ljudske stranke. V avstrijski zbornici volitev še ni na dnevnem redu, a je pričakovati, da se izvrši še pred velikonočnimi počitnicami. Ogerski listi že sedaj napovedujejo, da bo kvoto zopet določila krona sama, ker je več kot gotovo, da se deputaciji tudi letos ne zjedinita v tem vprašanju.

Poslanec Beurle o položaju.

Poslanec linškega mesta in pristaš nemške ljudske stranke, dr. Beurle je minulo nedeljo govoril na shodu zaupnikov v Lincu. Mož je povedal strmečim poslušalcem, da je ravno njegova stranka pospešila delavnost parlamenta in pregovorila Čeha, da so odnehali s svojo obstrukcijsko taktiko. Povedal je pa tudi, da bo mogoče mirno sodelovanje z vlado in Čehi, ako ne bodo ti zopet jeli dobivati koncesij naredbenim potom in v kvar Nemcem, in ako vlada ne bo preveč koketovala s klerikalci. Ti so po njegovem mnenju največja »ovira« pri zborničnem delu, posebno pa pri rešitvi narodnostnega vprašanja. Zato je pa po njegovem

mnenju tudi neobhodna potreba, da se v ljudstvu prične čim prej »daniti« in se tako otrese vseh »klerikalcev«. Ali kali?

Občinske uprave v Italiji

morajo biti res v »izbornih« rokah. Iz Rima se namreč poroča, da je notranji minister Giolitti na jeden dan moral razpustiti kar pet obč. zastopov in sicer v mestih: Salerno, Foggia, Potenza, Catanzaro in Messina. V vseh teh občinah so »vzledno« gospodarili z občinskim denarjem ter si gotove županske rodbine prisvojevale vsa bolj plačana mesta. Kake razmere vladajo še celo drugod, kamor še ni pogledalo ali ni hotelo pogledati oko pravice, si je lahko misliti.

Ruskemu časopisu

je car Nikolaj dokaj naklonjen. Dokaz temu je njegova najnovejša odredba da se razveljavijo »ukori«, ki so jih dobili od višje tiskovne uprave politiški dnevniki »Grazdanin«, »Novoje Vremja«, »Petersburgskaja Vjedomosti«, in »Moskovskaja Vjedomosti«. Kakor znano, je dobil dosedaj navadno vsak list na Ruskem le dva ukora, tretjim je bila že združena prepoved lista. S tem carjevim činom bo bržkone odklenalo zastarelemu zistemu »ukorova«. Načelnik višje tiskovne uprave, knez Šahovskoj, je neki prijazen splošni zahtevi ruskih časnikarjev.

Za ekspedicijo v Kito

je dovolil nemški državni zbor te dni zopet nad 123 milijonov vojnega kredita. V resnici drago podjetje, ki pa menda razun kosčka kitajske zemlje ni doneslo dosedaj prav nobene gnotne koristi. Radovedni smo, koliko naknadnega kredita bo za to ekspedicijo zahtevala naša skupna vlada od prihodnjih delegacij, ker je naša monarhija prišla v posest 0,6 km² kitajske zemlje.

Boj z Buri

Krüger je sedaj dobil prvo vest od Bothe o pogajanjih s Kitchenerjem. Ta vest je prišla v soboto zvečer, a kako se je glasila ta vest, ni bilo nič povedano. Sedaj se javlja iz Londona: Chamberlain se je v spodnji zbornici izjavil, da je Botha pismeno obvestil Kitchenerja, da ni v položaju vsprejeti pogojev, katere mu je podal Kitchener in da ni v položaju, jih predložiti v resno razmotrivanje svoji vladi. Botha je pristavil, da se burska vlada in njegovi častniki strinjajo z njegovimi nazori. Včeraj zvečer so bili baje akti, ki so s to zadevo v zvezi, predloženi angleškemu parlamentu. Londonska »Times« poroča zopet o sijajni operaciji Angležev. Načrt, zajeti burskega voditelja Fouries in njegovih 800 mož, se je deloma že ponesrečil. Polovica Fouriesovih čet je po noči ušla. »Times« sicer pravi, da se bode drugo polovico v nekaj dneh oblegalo z večjo močjo, a skoro gotovo je, da je tudi druga polovica ušla s prvo polovico in da je zopetno »obleganje v nekaj dneh« le tolažba lahkovernemu angleškemu občinstvu. Dewetove čete korakajo od Senegala naprej v raznih oddelkih. Razume se, da je tudi Dewet odklonil vse mirovne pogoje. Po nekaterih vesteh se Dewet nahaja v okolici Kronstaad Winburg. Angleži trdijo, da napravijo zopet nanj gonjo v velikem obsegu. Ta »gonja« pa menda ne bo posebno velika, ali pa bodo morali biti napram Rusiji na Kitajskem bolj ponižni, nego so bili zadnje dni. Nekateri Burom prijazni vzklikajo že veselo: Buri so dobili zaveznika, in to so Rusi na Kitajskem. Rusija se je odločno postavila proti angleškim interesom na Kitajskem. Angleži so hoteli zgraditi postransko črto h kitajski železnici Tientsin-Pekin ter so trdili, da je dotično ozemlje last angleško-kitajske železniške družbe, Rusi so se pa temu naziranju uprli in trdijo, da je dotično ozemlje dala kitajska vlada Rusom v prosto porabo. Angleško časopisje ropota, a Angleži svoje zahteve ne morejo uresničiti, kajti boje se ruskih čet in ruskega brodograditelja, ki zapira angleškemu brodograditelju del vhoda v zaliv pečilski. Francozi se za Angleže nočejo eksponirati, pa tudi Nemčija ne, torej je vpliv Angleške v vzhodni Aziji prišel v resno nevarnost in ni čuda, da bi Angleška želela mir z Buri, da ne nastane nevarnost za njeno indijsko postojanko.

Dopisi.

Iz Vevč se nam piše: (Cvetje na polju novodobne šole.) Tukajšnja tovarniška požarna bramba je imela svoj predpustni »bal«. Pa kaj ima bal opraviti z moderno šolo? No, in vendar je tesna zveza med balom in šolo. Šolska soba zasebne tovarniške nemške šole je namreč le par korakov oddaljena od restavracije, in za ostali veseljaki še v ponedeljek po balu nekoliko motijo šolski pouk. Poleg te zveze pa je še druga, tesnejša. Nekateri otroci imenovane šole udeležili so se tudi bala — ondi na plesišču so bili do 1., ozir. 2. ure po polnoči in drugi dan so prišli zaspani in razmišljeni v šolo; eden teh korenjakov postavil se je še v šoli s pripeto kokardo, znamenjem, da je bil na balu. In šolskemu vodstvu je bilo znano, da se otroci namerjajo udeležiti tega »blašilnega« večera — saj se jim je dovolilo, da smejo do 10. ure ondi ostati. Res, da so bili, kakor pravijo, ti učenci v varstvu svojih »skrbnih« očetov, vendar opravičeno dvomimo, da bi se smelo šolskim otrokom dovoljevati, naj se udeležujejo take veselice; kajti ponočni, od vinskih duhov razgreti, hrupni in strastni plesni vrtinec pač ne pospešuje jasnosti duha otrokom in ne blaži mehkega, dovzetnega srca otrokovega.

In po takem večeru naj ima drugi dan otrok veselje do vzvišenih nauk, katere mu razlaga veroučitelj! Ves trud je izgubljen! Kar sežida veroučitelj z naporom in skrbjo celo leto, to se lahko razdre v eni taki noči, kajti srce otrokovo je mehko. Toda, kaj hočemo! Moderna šola ima »višji« namen, kot so »verske sanjarije«, novodobna šola naj jih pripravlja za praktično življenje — in naj si je ta praktičnost tudi dvomljive vrednosti, naj je ta praktičnost tudi samo golo uživanje in gol materijalizem. Opravičeno torej vprašamo: Je-li moderna, toliko oboževana šola nima volje ali pa nima moči, da bi preprečila tako pohujšanje nedolžne mladine? Oboje pa je za njo usodopolno znamenje, znamenje, da ne more izvrševati tako imenitne naloge, kot je vzgoja mladine!

Poglejmo o tej priliki še drugo cvetko novodobne šole? Neradi opozarjamo na to — in dolgo se je odlašalo, in to iz osebnih ozirov, toda ko so v nevarnosti načela, morajo jenjati osebni oziri — tu ni molk več na mestu. Na imenovani vevški tovarniški šoli, kjer so brez izjeme vsi otroci katoliški — večidel kmečki in delavski — poučuje že več let učiteljica protestantovka. Ne očitamo gđ. učiteljici njene vere, ker nestrpni nečemo biti, to bo poravnala sama z Bogom; tudi se ne dotikamo njenega poštenja in prizadevanja pri šolskem pouku, ker se ji v tem oziru nič očitati ne more; priznavamo, da njeno življenje samo na sebi otrokom ni nikdar v spodtiko; toda nekaj pogrešamo, kar je pri vzgoji katoliških otrok največjega pomena, namreč katoliški otroci v učiteljici nimajo zgleda, kako jim je katoliško živeti, zlasti kako jim je izpolnovati cerkvene zapovedi. Da so razmere take, temu pač ni vzrok gđ. učiteljica, ki je službo sprejela, temveč tovarniško podjetništvo, da ne rečem hujšega, brezobzirno in predrzno. Pa kaj hočemo tudi tukaj — saj se tudi to strinja z našim šolskim zakonom, ki se ne ozira na veroizpoved učiteljev, ki je medverski.

Povsod se kaže dejstvo: Moderna šola otroke pač dresira, a tudi dresura se ji vselej ne posreči, kakor opazamo tolikrat na upornem vedenju šolske mladine; vzgajati pa novodobna šola ne zna in ne more, ker je več ali manj zavrgla jedino pravo podlago uspešne vzgoje — namreč versko podlago. In zato bo vedno odločnejše odmeval klic: Dajte nam versko šolo!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. marca.

Škofu Strossmayerju je izročila posebna deputacija slavnostno knjigo, katero je v proslavo njegovega jubileja sestavilo 72 hrvatskih in slovenskih literatov in 18 umetnikov. Tudi člani »Matice Hrvatske« dobe to delo.

Osebnosti. Deželni svetnik g. Ivan Okretič v Gorici je postal višji deželni svetnik. — Umrovljen je višji

postni oskrbnik dr. Dominik Sartori v Celju. — C. kr. vladni oficijal J. Majcenovič v Logatcu je na svojo lastno prošnjo umirovljen. — Službi sta menjala sodna kancelista g. Franc Darovec in g. Ivan Novak in sicer pride prvi v Novo mesto in drugi pa v Trebnje. — Sodni pristav K. pl. Prati je premeščen k deželni sodišču v Trstu, sodni pristav Maks Hrovatin pa iz Novegrada v Sežano. — Sodna pristava sta postala avskultanta J. Calogiordis za Trst in dr. L. Lucich za Volosko. — Umrl je v Gorici g. Ivan Dekleva, vinski trgovec in vodja Gorupove užitninske pisarne. — Udje c. kr. kmetijskega društva goriškega sežanskega, komenskega, kanalskega in bovškega okraja so izvolili z večino glasov za svojega zastopnika v centralni odbor ces. svetnika g. Fr. Vodopivca v Gorici.

Vprašanje deželnih dacarjev. V imenu kranjskih, štajerskih in koroških dacarjev smo dobili tale dopis, ki je vsakako uvaževanja vreden, in opozarjamo nanj drž. in dež. poslance: Čitali smo v časnikih, da se ravnokar na Dunaju razpravlja važno vprašanje, kako in kdo bo pobiral ta davek. Sedaj imajo to službo deželni dacarji. Če pa država prevzame žganjarino, potem se bo ta davek najbrže pobiral ob objavi pridelovanja v c. kr. davkariji. Kaj se bo pa pri tem zgodilo z deželnimi dacarji? Pri tej izpremibi izgube vsi svoje službe. Tako več sto družin izgubi svoj zaslužek in se ne ve kam obrniti. S trebihom za kruhom bodo morali iti, a kam? Država in dežela morata v tem slučaju preskrbeti tem ljudem drugega zaslužka, ker kar na cesto vreči jih ne smeta, ampak jim morata dati možnost, da si zaslužijo vsakdanji kruh. To priporočamo zlasti gg. poslancem, ki sklepajo o tej zadevi.

Štajerski, kranjski in koroški deželni dacarji.

Promocija. Na graškem vseučilišču bo promoviran jutri v četrtek doktorjem prava sin prof. Fr. Levca, cand. iur. Vladimir Levec, redni član instituta za raziskavanje avstrijske zgodovine na Dunaju. Nadebudnemu učenjaku iskreno čestitamo! Gospod Fran Skaberne, c. kr. namestniški konceptni praktikant pri okrajnem glavarstvu v Tolminu, je bil včeraj v Gradcu promoviran doktorjem prava.

Slovensko gledališče. Zadnja predstava v sezoni bo v petek 22. t. m. Igrala se bo domača igra »Otok in struga«.

Iz Gorjan pri Bledu se nam piše: V nedeljo 17. t. m. vršil se je v šolskem poslopju izredni občni zbor kmetijske podružnice. Gosp. načelnik je, dasiravno še mlad in je še le tri mesece za načelnika, vendar že rešil v teku malega časa precej, da ne rečem obilo koristnih rešij. Zato je upati najboljših uspehov v kmetijstvu pod njegovim nadzorstvom. Njegov brat dr. Jan pa nam je potem predaval prav poljudno in razumljivo o sadjarstvu: kako se obrezuje, požlahtnuje sadje in dr. Pokazal nam je tudi prav praktično susilnico za sadje, kjer se na štedilniku v osmih urah do dobrega posuši. Sprejet je bil tudi predlog, da podružnica ustanovi kmetijsko knjižnico. Tako nam je le prehitro minula ta šola, kjer smo se marsikaj poučili. Kajti po mojem mnenju je to desetkrat boljše za priprostega kmeta, kot če bi cel dan bral, ker tako se mu bolj natanko in umljivo razloži ali praktično pokaže, in tako se marsikaj Gorjanec ogreje za to ali ono stvar. Želeti je le, da bi se zopet kmalu zbrali k enakemu pouku.

»Slovenska« Ljubljana. V Ljubljani je: trgovskih agentov 5 Slovencev in 14 Nemcev, izdelovalcev salam 1 Nemec, knjigotrtcev 2 Slov., 3 Nemci, trgovcev s papirjem 2 Slov., 4 Nem., pivovarjev 1 Sl., 2 Nem., špecerijskih trgovcev 15 Slov., 15 Nem., manufakturnih trgovcev 7 Sl., 6 Nem., galanterijskih trgovcev 3 Slov., 5 Nem., tovarnarjev za klej (lim) 1 Nem., trgovcev z lepotočjem itd. 1 Slov., 2 Nem., trgovcev z rokavicami 3 Nem., trgovcev s klobuki 3 Slov., 3 Nem., trgovcev s klavirji 2 Nem., trgovcev z železnico 3 Slov., 2 Nem. Skupaj 42 Slov., 53 Nemcev.

Umrl je v Podbrezjah osmošolec Mihael Princ v 20 letu svoje starosti. Bil je pri sorodnikih precej časa, ker je bolehal za jetiko. Pogreb je bil v petek, 16. t. m. po-

poldan ob 2. uri. Iz Ljubljane so prišli ranjkega sošolci in mu zapeli več žalostink. Bil je blag in pobožen mladenič. Sveti mu večna luč!

Zborovanje mojstrov. Včeraj je imela bolniška blagajna mojstrov v Ljubljani svoj občni zbor. Iz odborovega poročila posnemamo: Društvo je imelo 78 članov, ki so v preteklem poslovnem letu vplačali 1308 K 56 v. Članom se je izplačalo bolnišničnine 942 K, zdravniki in zdravila so veljali 162 K 04 v., za jubilejsko ustanovo se je dalo 80 K, upravni stroški so znašali 131 K 26 v., ker pa je bilo poleg od članov vplačane svote 1308 K 56 v., premoženja 31. dec. 1899 7431 K 86 v. nevzdržnih obrestih 314 K 94 v. in različnih dohodkov 4 K, je torej, ako se od skupnih dohodkov v znesku 9058 K 58 v. odštejejo skupni stroški v znesku 1315 K 30 v. stanje premoženja 7743 K 28 v. V novi odbor so bili izvoljeni: gg. Breskvar, Gjud, Lenč, Kranjc, Lipovšek, Kaiser. Namestniki: Vidmar, Erjavec, Rojina. V nadzorovalni odbor: Franchetti, Zamlen, Jordan. Njihovi namestniki: Dolenc, Šafelner, Cirk. Prekoristnemu društvu želimo krepkega prosperiranja!

Slovenski klepar v Celju. Celje je dobilo slovenskega kleparskega mojstra. Ondi se je naselil klepar Vencelj Kobau iz Idrije.

Porotna obravnava proti »Südsteierische Post« je odpadla. Bivši odgovorni urednik Edvard Jonas bivše »Südsteierische Post« je povedal, kdo je pisal odstavek, radi katerega so se čutili žaljene ptujski »Nemci«: Jožef Kasimir, Viktor Schulz, Viljem Blanke, Jožef Kollenz, Jožef Gspalt, bratje Slavitsch. Pisatelj dotičnega »razžaljenja« je solicitor v Šoštanjju gosp. Edmund Planišek. Ob jednem je dal Edv. Jonas 100 kron za namen, katerega naj določi tožitelj.

Potovalni učitelj čebeloreje za Spodnje Štajersko. Osrednje avstrijsko čebelarsko društvo je imenovalo gosp. Tomaža Kurbusa, nadučitelja v Slivnici pri Celju, potovalnim učiteljem čebeloreje za Spodnje Štajersko.

Mariborsko porotno sodišče se je pečalo 17. t. m. s 45letnim krojaškim mojstrom in kramarjem Mat. Baumanom iz Cirkovcev, ki je bil že dvajsetkrat kaznovan, in sicer šestkrat radi tatvine. Bauman je ukradel Martinu Zorcu, ko sta skupaj spala, 450 gld. Obtoženi je v ta namen Zorca prej opijnil. Bauman je že prej ukradel v prijateljski družbi tudi papirnati denar za 100 gl. posestniku Vezjaku iz Gornjih Pletarij, a nihče si ni upal prijeti Baumana, ker se je mislilo, da je nekaznovan in je ondi užival precejšen ugled. Zadeva z Zorcem je Bauman spravila v ptujski preiskovalni zapor, odkoder je s pomočjo nekega Bratuška pisal svoji ženi pisma, v katerih je pisaril, da naj krivo priča zanj. Radi tega sta se morala zagovarjati tudi sodni sluga in žena Baumanova. Ti trije so bili oproščeni, Bauman pa obsojen na 6 let ječe.

Ujet begun iz vojaškega garnizijskega zapora. Vojaška eskorta 47. pešpolka v Gorici je pripeljala včeraj v Trst civilno oblečenega vojaka 97. pešpolka Mihaela Trampuša. Trampuš je bil od vojaškega sodišča v Trstu dne 18. januarja 1900 obsojen na 2 leti ječe v trdnjavi. — Ubežal pa je v noči med 9. in 10. marcem iz tukajšnjega garnizijskega zapora, kjer je čakal, da bi ga bili poslali v trdnjavo v Petrov Varaždin. Klatil se je potem po Italiji, Švici in Francoski, dokler ga niso slednjič dne 7. t. m. aretirali v Vidmu in ga potem izročili avstrijski oblasti v Korminu. Sedaj je Trampuš zaprt v zaporih goriške vojaške bolnišnice, ker ima bajé jetiko.

Rudokopi v Nemški Bistrici na Štajerskem so se opustili. S tem zgubi delo okolu 300 delavcev in delavk. Mesečna mezda je znašala 25.000 do 30.000 kron. V bolniški blagajni in rezervnem fondu je toliko denarja, da vsak oženjeni delavec dobi na pot 40 K, neozelenjeni pa 25 K.

Ljubljanske novice. Misijon v Ljubljani jako dobro vspeva. Cerkev so vsak dan polne. Posebno pri frančiškanih je bilo včeraj silno mnogo ljudstva. Izpovednice so oblegane od množic. — Stroj za mlenje drobtin je prijel pekovskega vajenca Jož. Kosca za prst. — Maček v

Ljubljani. Branjevec Č. je vrgele večeraj mačka v Ljubljano. Ta pa ni hotel utoniti, ampak se je del na vso moč ter s tem privabil obilo usmiljenega občinstva, katero je sočutno spremljalo z očmi njegovo borbo za življenje in tudi glasno dajalo duška svojim čutilom. Življenja pa vendar nihče ni tvegala zanj in maček je utonil. Njegov bivši posestnik se je moral zaradi tega pri policiji zagovarjati, pri čemer je prišlo na dan, da je bil maček že sedem let star in bolan ter ni drugega zaslužil. — Vojaški novinec, iz veselja, da je potrjen, se tako razgrajal, da so ga zaprli. Sploh so pa fantje letos še precej mirni. — „Wacht am Rhein“ so peli večeraj nemški heilovci na Dunajski cesti po noči. Priporočamo jim hladno kri, ker še nismo v „raju“. — Glasovi iz občinstva nam javljajo, da so ljubljanske ulice škandalozno blatne. Trnovo, Vodmat in Karlovska predmestje, kjer prebivajo opozicijski volilci, tonejo v blatu. Ljudje se tolažijo s tem, da denarja manjka v občinski blagajni. — V konkurz je prišel trgovec Lexander v Kolodvorskih ulicah.

V slovenjegraškem okraju vlada, kakor se nam poroča, velika nevolja, da poslanec Robič ni hotel iti v klub katarnarodnih poslancev. Slovenci so si po mnogih krajih le z velikim naporom osigurali zmago nad nemškutarskimi in liberalnimi možmi za Kresnika, a sedaj jim je g. Robič oženil s svojim postopanjem veselje nad to zmago. Kmalu bo v slovenjegraškem okraju veliko politično zborovanje in takrat bodo katoliško-slovenski volilci izrekli brez ovinkov svoje mnenje o postopanju naših državnih poslancev.

Zborovanje v Žalcu. V nedeljo popoldne se je vršil v Žalcu občni zbor „Slov. kat. delavskega društva“ ob precejšnji udeležbi članov. G. predsednik Jernej Meh je otvoril zborovanje in dal besedo g. Gostinčarju, ki je govoril o potrebi in načinu delavske organizacije. Povdarjal je posebno, da se je treba organizovati strokovno. Društvo šteje sedaj 104 člane, kar se more imenovati povojno. V odbor so bili voljeni po večini zopet stari odborniki; predsednik je zopet g. J. Meh, in to vkljub v „Narodu“ izraženi želji, da bi g. Meh tega mesta več ne prevzel in tako ne kalil „sloge“. Čast vrlému možu, ki si ne pusti od odpadnikov zapovedovati! Med posamnimi točkami programa peli so vrli fantje pevci iz Gotovej in želi burno pohvalo. Č. g. župnik je svaril zborovalce pred slabim berilom, kakoršno se sedaj tolikokrat ponuja ljudem. Opozarjal je posebno na pisarjenje „Slov. Naroda“. Nato je govoril še Gostinčar o liberalcih in liberalizmu. Na sp. Štajerskem zasejan je že tudi pogubni, narodu škodljivi liberalizem. Skušajte pognati tega sovražnika čez meje, potem se vam ne bo treba bati za slogo. Liberalci delajo povsodi prepir in razdirajo, kar vstvarja krščanska ideja. Sami leni, ne store ničesar v gmotno korist ljudstva, bi jejo pa s kolmi po družtvih, ki so namenjena koristiti delavcem. Na to je predsednik g. Meh zaključil lepo zborovanje, zborovalci pa so šli domov potrjeni v zavesti, da so v „Kat. delavskem društvu“ na pravem potu svojega delovanja. Z burnimi „živijo“-klici je bila pozdravljena tudi brzojavka, katero so poslali dr. Krek in več ljubljanskih delavcev. „Slov. kat. delavskemu društvu v Žalcu“ pa kličemo: Le tako naprej, ne zmenec se, če lajajo psi, saj to je dokaz, da jahate.

Iz ptujskega okraja se poroča, da pride nadzornik Ranner v Gradec, na njegovo mesto pa pride nadzornik Dreflak.

Od raznih strani. Kvotni deputaciji se snideta, kakor poroča „N. Wr. Tagblatt“, še pred Veliko nočjo na Dunaju. — Socijalni demokrat podpredsednik deželnega zbora. V deželnem zboru gothaškem je izvoljen socijalni demokrat Boek podpredsednikom. — Nemški prestolonaslednik pride sredi meseca aprila na Dunaj za več dni. Pripravljajo se razne slavnosti. — Umrli je v Badenu pri Dunaju bivši dolgoletni predsednik državnega zbora Fr. baron Hopfen v 76 letu svoje starosti. — Shod

državnih uradnikov bode 25ega t. m. na Dunaju. — Schönerer za Bure. Schönerer bode uležil na ministrskega predsednika interpelacijo, v kateri bode pozval vlado, naj v zadevi Angležev in Burov vzame v roke mirovno posredovanje. — Shod slovanskih časnika rjev v Dubrovniku. Centralno društvo poljskih časnika rjev v Lvovu je odklonilo udeležbo na časniškarskem sestanku v Dubrovniku. Poljsko časopisje iz Krakova bode menda na sestanku zastopano. — Italija in trozveza. Sestanku predsednika francoske republike z vojvodo genevskim, stricem kralja Viktorja Emannela, ki bode 10. aprila v Toulonu, se pripisuje velika važnost. Francija naperja vse sile Italijo odtrgati od trozveze. Bog ji daj srečo pri tej nameri! — Proti poljski gimnaziji v Tešinu je ropotal strankarski shod nemških nacionalcev v Lincu. Proglašal je to vprašanje za „drugo Celje“. — Angleška kraljevska dvojica obišče po pretoku dvornega žalovanja vse prijateljske dvore. — Zmešnjave na Balkanu. Strelsko društvo v Ruščaku, ki je najmočnejše strelsko društvo, se je uprlo izročiti orožje. — Obesil se je inspektor zveze gasilcev na Češkem Rudolf Wehle v Budjevicah.

Desetkratni morilec. V Zagrebu so te dni sodili nekega Rajko Marić, ki je v Semlinu umoril rodovino profesorovo, obstoječo iz šestih oseb, in ki je tudi v Deču pomoril v hiši svoje tete, teto in še tri druge osebe. Dokazal se mu je samo umor v Semlinu. Marić je bil obsojen na smrt na visloce.

Mladina za križ. Krščansko misleče dijaštvo v Budimpešti je sklenilo zopet prnesti križe na univerzo, in če treba s silo. Ta svoj sklep je dijaštvo naznanilo rektorju. Rektorjevo svarilo ni nič pomagalo. Mnogo premožnejših dijakov se je zavezalo revnejšim dijakom povrniti škodo, ki bi jim je utegnili zadati sietiranje predavanj. Liberalni dijaki so nad energičnim nastopom krščanskega dijaštva osupnjeni. Liberalni dijaki so izjavili, da bodo zapustili budimpeštansko univerzo, ako bodo v sobah za predavanja obešeni križi. Prav — krščanska ustanova, kakeršna je budimpeštanska univerza, ostani popolnoma krščanska. Studentke so v činu na strani krščanskega dijaštva.

Kaj pa pravi „inteligenca“? „Inteligenca“ soglaša popolnoma z urednikom Schererjevim, ki je zažgal pastirsko pismo, ter pravi, da škofjski pastirski listi „ljudstvo hujkajo na punt“, „uganjajo grdo politično propagando“ in „reklamo za kupčijska podjetja“, v „njih so kaznjivi pregreški“. Zato jih mora vlada kar prepovedati! „Ven s kancelarografom!“ — Z matematično natančnostjo je izračunala „inteligenca“, da je v Slov. „kolikor besed, toliko laži“. — V članku o „narodnem gospodarstvu“ je prinesel „Narod“ sledeče narodnogospodarske izume: klerikalci so „brezdomovinci“, „črna goriška tolpa“, „klerikalni kanoni“, „klerikalna gonja“ ima „brumno hrepenenje“, jezuitom naj se pokažejo vrata, ker „hru-lijo“, „mladi kaplani, ki škilijo po znanem jezuitskem receptu: namen posvečuje sredstva“. Tako razume „inteligenca“ narodno gospodarstvo! — „Klerikalizem“ na Koroškem je „zalubnik, ki se zarije v drevo“, „Kahnovi agentje“ imajo „kremplje“, zato se pa „Narod“ zopet ogreva za Dreyfusa in za umazanjo Zolo. Senzacionalno vest je prinesel „Narod“ Notranjem: dr. Žitnik neče biti poslanec, a — „ne sme odstopiti“. Ta je pa debela! — „Narod“ je dokazal svojim bravcem, da je „klerikalizem“ urejen po „židovskem uzoru“, „Narodovci“ so pa zastopniki antisemitov. (Tako je! Zato najbrže „Narod“ iz židovskih listov prepisuje napade na antisemite!) — Vedno poje „Narod“ slavo novodobni šoli, v soboto je pa konstatiral, da ta šola vzgaja „hermafrodite“. — Prej je pisal, da morajo Slovenci prestopiti v pravoslavlje, zdaj pa, ko je ruska cerkev zabra-nila Tolstega spise, piše, „da je ruska duhovščina ravno tako zelotska, kakor druge“. (Uboga „inteligenca“, kam boš pa sedaj prestopila?) „Cenjeni klerikalci“ imajo „prozorne nakane“, „hinavska zavijanja“, „špekulacije z vero“, „zastrupljene divjaške pušice“, „sulice“, „zastrupljene meče“, „barbarsko pobi-

jajo ranjenje in jih še po smrti kanibalsko žrejo“, so „sami farizeji“, v njih „tiči internacionalna vzgoja“. V najvišji meri imata vse te lastnosti seveda ljubljanski škof in dr. Šusteršič. — Strahovite novice poroča „Narod“: V Žužemberku se je „g. Miha razkoračilo“, v Cerknici je g. Lavrenčič najel „klerikalnega dimnikarja“, v Lipljenjih pa organistu liberalci bere ne bodo dali. (Zdaj se bo pa svet podr!) „Narod“ hujška obrtnike, naj ne delajo pri škofovih zavodih, češ „da ne bodo dobili plače, ampak k večjemu kak papežev pleh“. Čudno, da „Narod“ podtika vedno „klerikalcem“ nepoštenost! Saj je vendar dr. Strecker, ki je suknje in žlice kradel, nekje drugod, kakor v „klerikalnem taboru“! Capito?! — „Rodoljuba“ piše da je duhovnike poslušati „smrten greh“ (!) in pridiga: „Oj ljubi bratje v Kristusu! Pomislite, da Vas Bog največkrat s točo in slabo letino, s požari in boleznimi kaznuje zavoljo slabih duhovnikov, katere poslušate!“ Tako, sedaj pa ve „inteligenca“, odkod prihaja toča! Gg. Ploj, Spindič i dr.: Ali spadate vi tudi med to „inteligenco“?

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 20. marca. (C. B.) V gospodarskem odseku je izjavil sinoči poljedelski minister, da predloži vlada najkasneje v jeseni predlogo glede reforme žitne kupčije na borzi. Minister sedaj še ne more razodeti, v kakem okviru bo vlada skušala rešiti to vprašanje: ali s prepovedjo, ali z omejitvijo oziroma preuredbo kupčije na borzi, gotovo pa je, da bo minister kar najodločneje zastopal interese producentov.

Dunaj, 20. marca. Pododsek socialno-političnega odseka je danes sklenil o predlogu antisemita Schois-wohla, ki je predlagal, da naj se takoj v rudokopih vpelje deveturno delo, čez nekaj let osemurno delo. Vladni zastopnik je govoril zoper ta predlog. Pri glasovanju pa je bil predlog sprejet. Poročevalec Kolischer je na to referat odložil, in pododsek je za poročevalca izvolil Schoiswohla, ki je izvolitev sprejel.

Dunaj, 20. marca. V železniškem odseku je izjavil včeraj železniški minister, da se vlada ogreva za regulacijo čeških voda in upa, da bo to važno vprašanje rešeno v splošno zadovoljnost.

Dunaj, 20. marca. Železniški odsek je razpravljal o investicijskih predlogih. Finančni minister je izjavil, da ne prevzame nobene odgovornosti, ako se mu pravočasno ne dovoli kredit.

Dunaj, 20. marca. Odsek je sinoči završil glavno razpravo o žganjarini in pričel specialno debato. Vsprejel je prvi člen vladne predloge.

Dunaj, 20. marca. Angleški lord Wolseley pride 25. t. m. na Dunaj, da kot izredni odposlanec kralja Edvarda naznani na dunajskem dvoru oficijelno smrt kraljice Viktorije in pa nastop vlade kralja Edvarda.

Inomost, 20. marca. Poročnik Albinter je bil pri tuk. vojaškem sodišču obsojen v letošnjo težko ječo, ker je 19. nov. lani s sabljo nevarno ranil nekega natakarkarja.

Praga, 20. marca. Pri prihodnjih deželnozborskih volitvah na Češkem bo nastopila proti Mladočehom staročeska stranka. Mladi krepki naraščaj te stranke se že pridno organizira. V programu imajo na prvem mestu gospodarske interese češke dežele.

Budimpešta, 20. marca. Na sklep senata glede križev v vseučiliških prostorih je došel odgovor naučnega min. Vlasicsa, ki odobruje postopanje senata določa, da sme viseti sv. razpelo le v slavnostni dvorani in nikjer drugje. Vseučilišče bo bržkone zaprto še po velikonočnih praznikih.

Berolin, 20. marca. Jutri obhaja nemški državni zbor 30letnico svojega obstoja. Od prvih poslancev žive še:

grof Hompesch, dr. Lieber, Richter in Bebel.

Petrograd, 20. marca. Pri zadnjih dijaških nemirih v Petrogradu, katerih se je udeležilo 400 dijakov, dijakinj in drugih oseb, je bilo ranjenih 21 stražnikov s komisarjem, 5 kozakov s poveljnikom in 52 moških in ženskih oseb.

London, 19. marca. V spodnji zbornici je naznanil kolonijalni minister Chamberlain, da je Botha pismeno obvestil Kitchenerja, da ne more priporočati svoji vladi v resen preudarek njegovih pogojev. Botha dostavlja, da so njegova vlada in višji častniki z njim jednakega mnenja.

London, 20. marca. Pogajanja z Botho zaradi miru so se razbila. Botha je stavil Angležem take predloge, ki jih ti ne morejo sprejeti. Med drugim zahteva neodvisnost Transvala in njegove vojske, volivno pravico samo za domačine, odstranjenje angleških čet in pravi, da se bo vojskoval, dokler ne izstrelji zadnje patrone.

London, 20. marca. Dogodek v Tientsinu, pri katerem so se sprli Angleži in Rusi, ne bo imel nevarnih posledic. Grof Waldersee je prišel včeraj v Tientsin, in Angleži so ga naprosili, da on razsodi. Pritrditev Rusov se pričakuje.

Novi Jork, 20. marca. „Heraldu“ poročajo iz Tientsina 19. t. m., da je ruski general Vogak odklonil pogoje grofa Waldersee-ja v svrhu rešitve rusko-angleškega razpora.

Pariz, 19. marca. (C. B.) Iz Pekina poročajo: Tek dosedanjih obravnav je pokazal, da se lahko reducira število francoskih čet v Kini. Vsled tega se blizu 10.000 francoskih vojakov v kratkem povrne v domovino.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)
Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prevel I. B.-Č.
(Dalje.)

Markiz napelje pogovor, in odkritosrečno ter nežno govori o kardinalu in drugih stvareh. Potem preide na župnikov predlog. Don Abbondio začne določevati ceno. Po dolgih izgovorih in opravičevanjih, da tega ne zna, da more le približno soditi, da govori le iz pokorščine do gospoda markiza, pride na dan s svojo ceno. Kupec jo odobri in kakor bi se zmotil, ponovi dvojno ceno. Ne da se pregovoriti, da nima prav ter pretrga pogovor s tem, da povabi družbo na dan poroke k sebi na kosilo, češ da se boe tam kupna pogodba sklenila.

Don Abbondio se vrne domov in si misli: Če bi kuga vedno imela take dobre posledice, ne smeli bi slabo o nji govoriti. Skoro vsak rod naj bi jo doživel. Lepo bi bilo zboleti na kugi in ozdraveti.

Kmalu pride odlok, da so oklici odpuščeni in izgon ne več veljaven. Prišel je srečni dan. Zaročenca gresta radostno v cerkev, kjer ju poroči don Abbondio. Še bolj radostno, a s čudnimi mislimi v glavi gré družba v grad.

Kaj se je govorilo, ko so šli po klanecu in skozi vrata, misli naj si čitatelj. Sredi veselja vsi pogrešajo očeta Cristoforo. „A njemu se bolje godi nego nam,“ reko vsi.

Markiz jih dobro pogosti. Pelje jih v obednico, kjer k mizi posadi zaročenca, Agnese in vdovo. Predno odide z don Abbondiem, govori nekoliko z gosti in jim tudi sam postreže.

Mogoče bi kdo rekel, da bi bilo bolj priprosto, če bi se primaknila še jedna miza. Bil je pošten mož, a ne čudak. Bil je ponižen, a ne čudež ponižnosti. Rad se je pomešal mej priproste ljudi, a ne za dolgo časa.

Po obedu se sklene pogodba, katere pa ne sestavi doktor Azzecca-Garbugli. Njegove kosti počivajo v Canterelli. Ker pa niso vsi čitatelji tam doma, moram to nekoliko razjasniti.

Dobro miljo nad Lecco proti vasi Castello leži kraj Canterelli, kjer se križate dve cesti. Tam je griček, kot bi bil umetno narejen, na vrhu je križ. Ta grič je kup mrličev iz časov kuge, najbrže te zadnje,

ki je najhuje divjala, kar ljudje pomnijo. Pravičnica nam sploh ne pové več.

Ko se vračajo, težé Renza novci, katere nese s sabo. A mladi mož je že več doživel. Beli si glavo, kako bi dobro porabil denar. Če bi videli njegove načrte, premišljevanja in domišljije, njegove razloge za kmetijstvo ali rokodelstvo, zdelo bi se nam, kakor bi srečali dve akademiji iz prejšnjega stoletja.

Bil je res v zadregi, ker mu ni mogel nihče povedati, kaj je bolje. Oboje, vsako ob svojem času! Saj se tudi po dveh nogah hodi lažje nego po jedni.

Ko pridejo domov, začno delati svežnje in se pripravljati na potovanje: Tramaglinovi v novo domovino, vdova pa v Milan. Solz se je mnogo potočilo pri slovesu.

Ravno tako se loči Renzo z družino od svojega prijatelja. Tudi slovo pri don Abbon-di ni bilo mrzlo, kajti vsi trije so ljubili svojega župnika, ker jim je vedno le dobro želel, a čudne okoliščine so skalile to prijateljstvo.

Težko so se najbrže tudi ločili od svojega rojstnega kraja, od domačih gorá. Kajti ura slovesa je vedno žalostna. Sicer pa bi lahko ostali domá, ker sta bila glavna za-držka, namreč don Rodrigo in izgon od-stranjenja.

A vsi trije so imeli kraj, kamor so bili namenjeni, že za svojo drugo domovino. Renzo jima ga poveljuje, kako ugodne raz-mere so tam za delavce, kako lepo življenje je tam.

Vrhu tega so pa tudi vsi preživeli bridke ure v kraju, katerega so zapuščali. Žalostni spomini nam vedno zagrené kraje, katere nam kličejo v spomin. Če je ta kraj tudi naš rojstni kraj, potem je v teh spom-inih tudi nekaj boleznega in otožnega.

Tudi otrok, pravi naš vir, rad počiva na nedrih dojnice in poželjivo in zaupljivo išče prsij, ki so ga dosedaj dojile.

Če mu jih pa dojnica namaže s pelinom, da otroka odvadi, odskoči otrok, zopet po-skuša, naposled pa opusti, dasi se joka.

Kaj bode rekli, če povemo, da Renzo takoj zadene na sitnosti, ko se naseli na novem kraju? Malenkosti, ki pa so vender kalile njegovo srečo! Bilo je tako-le:

Tam se je o Luciji govorilo še mnogo preje, predno je prišla. Vedeli so, da je Renzo mnogo trpel za njo in da je vender vstrajal v zvestobi. Mogoče je kakor neod-kritosrčen prijatelj zinil kaj preveč, in to je v ljudeh vzbudilo radovednost, videti to krasotico.

Kdor kaj pričakuje, je navadno lahko-veren, domišljav; ko pa dočaka, je trmoglav in neprepričljiv. Nikdar ni zadovoljen, ker še vedel ni, česa želi.

(Konec prih.)

Umrli so:
17. marca. Celestina Schiffer, profesorja vdova, 79 let, Turjaški trg št. 5, catarrhus pulm. — Josip Chladek, gozdar, 87 let, Križevniške ulice 5, ostarelost.
V bolnišnici:
14. marca. Neža Gabriel, gostija, 71 let, ostarelost.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

čas	čas opa- zovanja	stanje ba- ro-metra v mm.	tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nabo	Podoba v 24 urah
18.	9. zveč.	726,3	6,8	sl. zah.	dež	
19.	7. jut.	724,7	5,4	sl. svzh.	megla	19,5
	2. popol.	722,4	12,3	sl. sever	del. jasno	
19.	9. zveč.	722,4	8,0	brezv.	dež	
20.	7. jut.	719,6	4,9	sl. svzh.	megla	4,0
	2. popol.	715,7	8,4	sl. sever	dež	

Srednja temperatura ponedeljka 5,7°, norm.: 4,0°.
Srednja temperatura torka 8,6°, normale: 4,2°.

Cena žitu na dunajski borzi
dné 19. marca 1901.
Za 50 kilogramov

Pšenica za pomlad . . .	K 7-93 do K 7-94
» za maj junij . . .	7-97 » » 7-98
» za jesen . . .	8-01 » » 8-02
Rž za pomlad . . .	8-07 » » 8-08
» za maj junij . . .	7-96 » » 7-97
» za jesen . . .	7-10 » » 7-11
Turšica za maj junij . . .	5-53 » » 5-54
» za julij avg. . .	5-63 » » 5-64
Oves za pomlad . . .	6-76 » » 6-77

VABILO 295 1-1
na
III. redni občni zbor
„Kmetijskega društva v Črnem vrhu“,
ki se bode vršil
v nedeljo dné 31. marca 1901
ob 3. uri popoldne
v hiši g. župana Matevža Lampe v Črnem vrhu št. 38.

Vspored:
1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrditev računskega sklepa.
4. Volitev 3 članov načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Nasvet načelstva.
7. Slučajnosti.
V Črnem Vrhu, dné 17. marca 1901.

Barve za učence ima v največji iz-ber v zalogi trdka
BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske
ulice. 228 19 11-9
Vnanja naročila proti povzetju.

Prijatelji citer

ki se želé z malimi stroški kot samouki gotovo in temeljito naučiti igrati na citre, se uljudno pozivljejo, da blagovolijo svojo čast, adresu naznaniti po poštni dopisnici podpisanemu, ki jim brezplačno in franco dopošlje obs-žen pregled najboljših učnih pripo-močkov za citre. — Naslov:

Josip Sorg,
176 2-2 Dunaj, III, Kölbasse 17.

Spretna prodajalka,
z dobrimi spričevali, sprejme se takoj v prodajalno mešanega blaga Prosto stano-vanje in hrana; plača po dogovoru. 280 3-3
Ponudbe naj se pošiljajo na **M. Šbil,** trgovina mešanega blaga v Mokronogu.

Služba organista in cerkvenika
pri mestni župni cerkvi v Škofji Loki je razpisana.
Nastop 1. junija 1901. 275 3-3
Mestni župni urad v Škofji Loki, dné 12. marca 1901.

Predivo
kakor tudi vse druge
deželne pridelke
kupi najdražje
Anton Kolenc,
trgovec v Celju, Narodni dom.
Kdor ima veliko prediva, naj naznani zadnjo ceno in množino. 754 9-3

Dunajska borza.

Dné 20. marca.

Skupni državni dolg v notab . . .	98-15
Skupni državni dolg v srebru . . .	97-95
Avstrijska zlata renta 4% . . .	117-85
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron . . .	97-25
Ogerska zlata renta 4% . . .	118-—
Ogerska krona renta 4%, 200 . . .	92-90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld. . .	1675-—
Kreditne delnice, 160 gld. . .	713-50
London vista . . .	240-22
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj . . .	117-55

20. marč . . .	23-49
20. frankov (napoleonor) . . .	19-09
Italijanski bankovci . . .	90-35
C. kr. cekini . . .	11-32
Dné 19. marca.	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld. . .	182-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld. . .	170-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld. . .	206-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . .	95-75
Tisne srečke 4%, 100 gld. . .	145-—
Dunavske vravnjavne srečke 5% . . .	259-25

Leopold Trafnik
pasár in srebrar
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27
se priporoča prečistiti du-
ho šeni, cerkvenim pred-
stojništvom in dobrotnikom
cerkvá v strokovno umetno
izdelavo raznovrstnega

cerkvenega orodja,
kakor:
tabernaklje, mon-
štrance, kelihe,
svečnike, lestence,
svetilke itd.
iz zanesljivo najboljšega ko-
vijskega blaga.
V zalogi pa ima mnogo že
izgotovljenih, krasnih
predmetov.
Stare predmete prenavlja,
posrebi in pozlati po naj-
nižji ceni.

Slavnemu občinstvu pa priporoča lastne izdelke
in veliko zalogo električnih svetilk v raznih
oblikah, prenavlja tudi stare svetilke v uporabo
električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna,
cene nizke. 133 30-9

V Krškem se oddá 296 3-1
služba organista in cerkvenika.
Plača 600 kron. Neoženjen ima prednost.
Farni urad v Krškem.

Ure
švicarskega izdelka
z 2 letnim jamstvom priporoča
H. Suttner, urar
v Kranju
solidna domača eksportna hiša za ure,
zlatino, srebrnino in optično blago.
Velik ilustriran cenik na zahtevo
zastonj in franco. 250 10-4

Zanesljiv krčmar,
ki more položiti kavejco, ali spretna vdova, se
sprejme za neko 270 (3-3)
topliško restavracijo,
ki je preskrbljena z vso potrebno op. avo. — Več pové
upravnistvo „Slovenca“.
Iščem 271 3-3
prodajalko
v mojo trgovino z mešanm blagom. Vešča
mora biti obeh deželnih jezikov in mora
imeti dobra spričevala.
Ivan Žargi,
Kamnik.

!Prodaja ostankov!
V sredo dné 20. sušca se prične velika
prodaja ostankov blaga za pomlad.
Prodajalo se bode:
Blago za damške obleke v ostankih . . . meter od 20 kr. višje.
Višle de lajne v ostankih . . . 120 cm. široka čista volna . . . 50 kr.
Kambriki, l. vrste in pristnih barv, v ostankih . . . 40 kr.
Batisti v ostankih . . . po 20 kr.
Blago za obleke gospodov, chiffoni, platneno blago in čipkaste preproge v ostankih
po izvanredno nizkih cenah. . . od 25 kr.
Ena partijska bluz za dame . . . po 85 kr. komad.
„ „ belih brokat namiznih prlov . . . 55 kr.
„ „ solnčnikov in dežnikov po izjemno nizkih cenah.
„ „ posteljnih oprav in preprog in mnogo drugega manufakturnega blaga,
senzacionalno.
Ker se bode ostanke in partije gotovo kmalu razprodalo, se čast. p. n. kupci uljudno vabijo,
da si čim prej potrebno blago oskrbijo. — Z odličnim spoštovanjem
287 3-2
Konrad Schumi,
„Pri novi tovarni“,
Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 1.
Nihče ni primoran kupiti!
Vsakdo naj uporabi to priliko, kdor si hoče denar prihraniti!
Zadnje novosti pomladanskega blaga so ravno kar došle.
Trdne cene!

Žrebanje že v soboto!
Glavni dobitok
60.000 kron
v gotovini po odbitku 20%.
„Invalidendank“-srečke
à 1 krono 122 13-12
priporoča **J. C. MAYER** v Ljubljani.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe. Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec. Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.